

2024/1675

14.6.2024 г.

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2024/1675 НА КОМИСИЯТА

от 16 февруари 2024 година

относно държавна помощ SA.62829 (2023/C), приведена в действие от Румъния в полза на Blue Air Aviation SA

(нотифицирано под номер C(2024) 910)

(само текстът на румънски език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 108, параграф 2, първа алинея от него,

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство, и по-специално член 62, параграф 1, буква а) от него,

като покани заинтересованите страни да представят мненията си в съответствие с посочените по-горе разпоредби⁽¹⁾ и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

1. ПРОЦЕДУРА

- (1) На 20 август 2020 г. Комисията реши да не повдига възражения срещу планираната помощ за Blue Air Aviation SA („Blue Air“) под формата на държавна гаранция за заем на обща стойност 300 775 000 румънски леи (RON) (62,13 милиона евро)⁽²⁾, от които 28,29 милиона евро (136,9 милиона румънски леи) като обезщетение за вреди съгласно член 107, параграф 2, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз („ДФЕС“) и 33,84 милиона евро (163,8 милиона румънски леи) като помощ за оздравяване съгласно Насоките за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение („Насоките за ОиП“) ⁽³⁾ и член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС („решението за помощ за оздравяване“) ⁽⁴⁾.
- (2) Румъния издаде държавната гаранция на 20 октомври 2020 г. Blue Air усвои заема от EximBank S.A. на 23 октомври 2020 г. На 22 април 2021 г. Румъния съобщи на Комисията първоначалния план за реструктуриране на Blue Air, който беше подкрепен с удължаване на държавната гаранция на общо шест години.
- (3) На 12 август 2021 г. румънските органи предоставиха информация за оценката на помощта за реструктуриране, с която се подкрепя първоначалният план за реструктуриране.
- (4) На 20 август 2021 г. Комисията предостави предварителна оценка на помощта за реструктуриране и поиска допълнителна информация.
- (5) На 16 ноември 2021 г. Румъния представи на Комисията изменения план за реструктуриране на Blue Air („плана за реструктуриране“) и предостави информация за оценката на помощта за реструктуриране, с която се подкрепя планът.
- (6) По време на видеоконференция на 17 май 2022 г. Комисията поиска разяснения и посочи ключова информация, която все още е необходима за оценка на съвместимостта на помощта за реструктуриране. На 18 май 2022 г. Комисията потвърди писмено основните обсъдени точки и припомни основните нерешени въпроси относно съвместимостта на помощта, които трябва да бъдат изяснени от Румъния.

⁽¹⁾ ОВ С 195, 2.6.2023 г., стр. 18.

⁽²⁾ В настоящото решение обменният курс RON/EUR = 0,20656 е използван с илюстративна цел.

⁽³⁾ Съобщение на Комисията — Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение (ОВ С 249, 31.7.2014 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Решение на Комисията от 20 август 2020 г. по дело SA.57026 (2020/N) — Румъния — COVID-19 — помощ в полза на Blue Air (ОВ С 430, 11.12.2020 г., стр. 2).

- (7) На 8 юли 2022 г. Комисията поиска от румънските органи информация, свързана с плана за реструктуриране и помощта. На 6 септември 2022 г. Комисията изпрати напомняне. Румъния не предостави исканата информация.
- (8) На 29 септември и на 5 декември 2022 г., след съобщения в пресата, в които беше посочено внезапно и временно прекратяване на дейността на Blue Air, и след като Комисията поиска актуална информация, Румъния уведоми Комисията за състоянието на дейността на Blue Air и за стъпките, които Румъния е предприела, след като е била задействана държавната гаранция, посочена в съображение 1.
- (9) С писмо от 17 април 2023 г. („решението за откриване на процедурата“) Комисията уведоми Румъния, че е решила да открие процедурата, предвидена в член 108, параграф 2 от ДФЕС, по отношение на помощта. След две напомняния Румъния представи коментарите си на 5 септември 2023 г.
- (10) Решението на Комисията да започне официалната процедура по разследване беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* ⁽⁵⁾. Комисията прикани заинтересованите страни да представят мненията си.
- (11) Комисията получи мнения от една заинтересована страна. На 1 август 2023 г. тя ги препрати на Румъния, на която беше дадена възможност да реагира, но тя не го направи.

2. БЕНЕФИЦИЕРЪТ

2.1. Дейности на Blue Air

- (12) Blue Air е румънско акционерно дружество, създадено първоначално като Blue Airline Management Solutions SRL и извършващо дейност от август 2013 г. Чрез тръжна процедура Blue Air пое дейността по въздушен транспорт на Blue Air Transport Aerian SA, когато последното дружество преустанови дейността си. През 2018 г. Blue Air Airline Management Solutions SRL промени наименованието и правната си форма на Blue Air Aviation S.A. До ноември 2022 г. Airline Invest S.A., частно румънско дружество, което не извършва друга дейност, различна от притежаването на акции на Blue Air, притежаваше 76,18 % от акционерния капитал на Blue Air, а две физически лица притежаваха дялове съответно от 23,81 % и 0,1 %.
- (13) През годините Blue Air разрасна дейността си, макар и с финансови дисбаланси. Към края на 2019 г. годишният оборот на Blue Air възлизаше на приблизително 414 милиона евро, като дружеството експлоатираше 23 самолета Boeing-737, които превозваха 4,2 милиона пътници годишно, 60 % от които бяха румънски граждани, живеещи в чужбина. Към септември 2021 г. Blue Air имаше 1 058 служители с четири оперативни бази в Румъния и една в Италия, които предоставяха i) услуги за международен и вътрешен въздушен превоз на пътници, ii) чартърни услуги на туристически агенции и iii) мокър лизинг на въздухоплавателни средства ⁽⁶⁾.
- (14) Според информацията в плана за реструктуриране, съобщена на 16 ноември 2021 г., мрежата на Blue Air е била почти изцяло европейска с около 90 дестинации от точка до точка, в конкуренция главно с Tarom, Ryanair и Wizz Air. Blue Air е обслужвало 20 от тези маршрути като единствен оператор. По 36 от тези маршрути друг въздушен превозвач също е предоставял транспортни услуги. По останалите маршрути двама или повече превозвачи са извършвали дейност заедно с Blue Air.

2.2. Затруднения на Blue Air и предходна помощ за оздравяване

- (15) Румъния обяснява, че до 2018 г. Blue Air е отбелязало ускорен растеж, като е направило големи инвестиции в откриването на нови бази и маршрути. Blue Air е осъществявало своята дейност и програма за разширяване без подходящ достъп до финансиране, което е довело до проблеми с ликвидността и платежоспособността. В решението за помощ за оздравяване е отбелязано, че към 31 декември 2019 г. отрицателната нетна стойност на

⁽⁵⁾ Вж. бележка под линия 1.

⁽⁶⁾ При условията на мокър лизинг собственикът доставя въздухоплавателното средство, както и поне един член на екипажа. Собственикът поема оперативна отговорност, която включва извършване на поддръжка, сключване на застраховка и други правни отговорности във връзка с експлоатацията.

Blue Air възлиза на 18,9 милиона евро, а натрупаните загуби са в размер на 37,7 милиона евро и надвишават записания акционерен капитал от 0,2 милиона евро и резервите от 0,62 милиона евро. Освен това в решението за помощ за оздравяване е отбелязано, че от началото на март 2020 г. пандемията от COVID-19 е оказала значително отрицателно въздействие върху резултатите на Blue Air ⁽⁷⁾. Натрупани са загуби и отрицателна нетна стойност, което е принудило Blue Air да подаде на 6 юли 2020 г. искане за етапа, предшестваша производството по несъстоятелност.

- (16) Както е отбелязано в решението за помощ за оздравяване, държавната гаранция, посочена в съображение 1, е била свързана с финансиране на заем, наред с обезщетение за вреди съгласно член 107, параграф 2, буква б) от ДФЕС, както и с част от отрицателното салдо на паричните средства, очаквано между септември 2020 г. и февруари 2021 г., както е определено в плана за ликвидност на Blue Air. Заемът е отпуснат за срок от шест години, като е поет ангажимент за уведомяване за план за реструктуриране в рамките на шест месеца след отпускането му. Първи по ред ипотеки върху определени активи на Blue Air и на трети страни са обезпечили държавната гаранция ⁽⁸⁾.
- (17) В проекта на извънредно правителствено постановление, който Румъния предостави в уведомлението си за помощта за оздравяване, се посочва, че обезпечението на държавната гаранция включва, наред с други активи, 75 % дялово участие на Airline Invest SA в Blue Air и едно физическо лице в акционерния капитал на Blue Air. Ако гаранцията бъде изпълнена, собствеността върху обезпечението ще бъде прехвърлена на държавата, която ще стане акционер ⁽⁹⁾. Стойността на обезпечението не е посочена в постановлението.
- (18) На 5 декември 2022 г. румънските органи уведомиха Комисията, че държавната гаранция в полза на заемодателя EximBank S.A. е изпълнена и че Министерството на финансите е изплатило изцяло сумите, свързани с гарантирания заем, договорен от Blue Air.

3. ОПИСАНИЕ НА ПЛАНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ И НА ПОМОЩТА

3.1. План за реструктуриране: продължителност и планирани мерки за реструктуриране

- (19) Планът за реструктуриране на Blue Air обхваща периода от 1 октомври 2020 г. до 30 септември 2025 г., който съвпада с финансовите години на бенефициера 2021—2025 г. През този период се изпълняват или ще бъдат изпълнени няколко оперативни мерки за реструктуриране, по-специално мерки за: i) намаляване на разходите за самолетния парк; ii) намаляване на разходите за поддръжка, включително продажба на въздухоплавателни средства; iii) запазване на обслужването и осигуряване на гъвкавост на пътуванията за пътниците; iv) реструктуриране на мрежата от летища и маршрути, за да се включат основни летищни центрове; v) промяна на търговската стратегия с цел дружеството да стане водещ нискотарифен превозвач в Централна и Източна Европа; vi) увеличаване на приноса на каналите за директни продажби; vii) трансформиране на ИТ системите; viii) извършване на организационни промени и намаляване на разходите за персонал; ix) обновяване на самолетния парк с цел спестяване на разходи за гориво и сертификати за емисиите на CO₂; x) започване на дейности по техническо обслужване и поддръжка за пазара чрез прехвърляне към новосъздадена структура; и xi) разсрочване на дълга и предотвратяване на несъстоятелност.

3.2. Финансиране на плана за реструктуриране

- (20) Размерът на финансовите ресурси, необходими за покриване на разходите за реструктуриране, е 194,26 милиона евро. Румъния твърди, че разходите ще бъдат финансирани отчасти с помощ за реструктуриране в размер на 33,84 милиона евро и отчасти със собствен принос на Blue Air в размер на 160,42 милиона евро.

⁽⁷⁾ Решение за помощ за оздравяване, съображения 11—13, 36 и 102.

⁽⁸⁾ Решение за помощ за оздравяване, съображения 19, 20, буква ж) и 45—48.

⁽⁹⁾ Проектът, представен в уведомлението, беше приет като Ordonanței de urgență a Guvernului României nr. 139 din 19 august 2020, публикувано в Monitorul Oficial №763 от 20 август 2020 г. В член 4, параграф 2 от проекта на постановление, представен в уведомлението, се посочва списъкът на обезпеченията, заложили като ипотека, а в член 9, параграф 2 се определя принципът на прехвърляне на собствеността на държавата, ако гаранцията е изпълнена, чрез Министерството на транспорта, инфраструктурата и съобщенията.

- (21) Що се отнася до финансирането на плана за реструктуриране, Румъния първо уведоми Комисията, че държавната гаранция, покриваща заема за помощ за оздравяване, се запазва занапред като помощ за реструктуриране в полза на Blue Air, до шестгодишния падеж на този заем, което позволява неговото изплащане до 2026 г. Впоследствие, на 5 декември 2022 г., Румъния уведоми Комисията, че държавната гаранция е изпълнена и че Министерството на финансите е изплатило изцяло сумите, свързани с гарантирания заем, договорен от Blue Air. В изпълнение на правните разпоредби, свързани с обезпечението на гаранцията, чрез Органа за управление на държавните активи държавата е придобила 75 % от акциите на Blue Air ⁽¹⁰⁾, а останалите 25 % от общия акционерен капитал на Blue Air са останали в Airline Invest S.A. (1,191 %) и едно физическо лице (23,809 %).
- (22) По отношение на частта от финансирането, за която се твърди, че не е предоставена помощ, планът за реструктуриране включва по-специално следните допълнителни източници:
- a) а) отписване на дългове по задължения за услуги към трети страни в размер на 34,79 милиона евро. Третите страни включват: i) италиански пътници, ii) румънски и италиански кредитори като част от споразумения по съдебен конкордат и iii) различни кредитори след преговори по договори;
 - б) акционери на Blue Air, различни от държавата, ще изплатят дълг в размер на 28,57 милиона евро, който Blue Air дължи на частни лизингодатели на въздухоплавателни средства, като по този начин станат временно кредитори на Blue Air; акционерите ще преобразуват този дълг в собствен капитал на Blue Air на три етапа, които е трябвало да приключат в края на 2022 г., като по този начин ще освободят Blue Air от изплащането на дълга;
 - в) продажба на въздухоплавателни средства, които понастоящем са предоставени като залог в полза на NAFA- и ALC- Aero Leasing 3 Designated Activity Company, което се очаква да доведе до собствен принос в размер на 5,89 милиона евро. Румъния посочва, че процедурата по продажба е трябвало да приключи през октомври 2023 г.;
 - г) външно финансиране в размер на 54,47 милиона евро, което включва създаването на съвместно предприятие за управление на нова авиокомпания на стойност 14,47 милиона евро и финансиране в размер на 40 милиона евро за покриване на ликвиден дисбаланс през 2021 г. и 2022 г. и за осигуряване на устойчивост на операциите през периода на реструктуриране;
 - д) вътрешно генерирани ресурси, които включват 30,02 милиона евро планирани нетни резултати (печалби), очаквани през финансовата 2022 година.

3.3. Възстановяване на дългосрочната жизнеспособност: финансови прогнози

- (23) В плана за реструктуриране е описано, че се планира броят на въздухоплавателните средства да се увеличи от 19 през 2020 г. на 23 през 2023 г., а след това да остане стабилен до 2025 г. Наличните места на километър ще се увеличат от 7,2 милиона през 2019 г. и 3,2 милиона през 2020 г. до 10,2 милиона през 2023 г. и ще останат стабилни до 2025 г. Освен това Румъния обяснява, че мерките за оперативно реструктуриране имат за цел да се гарантира, че Blue Air ще ускори процеса на реструктуриране на мрежата, за да осигури непрекъснатост на дейността чрез бързо и постоянно адаптиране на наличния капацитет към търсенето.
- (24) В плана за реструктуриране се предвижда Blue Air да постигне положителна печалба преди лихви, данъци и амортизация (EBITDA) и марж на EBITDA спрямо приходите от 16,8 % към 2022 г., който се очаква да нарасне до края на периода на реструктуриране, както е показано в таблица 1. Освен това, според прогнозите за паричните потоци в плана, между 2022 г. и 2025 г. входящите парични потоци на Blue Air ще бъдат приблизително 600 милиона евро, а изходящите парични потоци — приблизително 580 милиона евро, с положително салдо на паричните средства от 2022 г., което ще достигне 21 милиона евро в края на периода на реструктуриране.

⁽¹⁰⁾ Както е в сила понастоящем, изменен със закон № 162 от 30 май 2022 г., публикуван в Monitorul Oficial № 534 от 31 май 2022 г., член 9, параграф 2 от извънредното правителствено постановление № 139 от 19 август 2020 г. определя Органа за управление на държавните активи като притежател на свързаните с Blue Air и други активи от името на държавата — вместо Министерството на транспорта, инфраструктурата и комуникациите преди това.

Таблица 1

Избрани финансови данни от плана за реструктуриране (финансови години от 2021 до 2025, данни в милиони евро)

	Период на реструктуриране				
	ФГ21	ФГ22	ФГ23	ФГ24	ФГ25
Приходи	112,01	344,02	424,63	443,31	460,75
EBITDA	(58,21)	57,76	98,24	104,86	103,59
EBIT	(58,49)	19,09	39,77	42,86	42,46
Нетен финансов резултат	(68,04)	30,02	8,83	12,95	19,93
Баланс на паричните потоци	(3,81)	19,45	11,65	12,07	21,28
Марж на EBITDA	- 51,9 %	16,8 %	23,1 %	23,6 %	22,5 %

Източник:

План за реструктуриране, раздели 4 и 7, страници 16 и 46

- (25) Планът за реструктуриране включва финансови прогнози при базов сценарий с финансовите данни, представени в таблица 1. Прогнозите не включват информация за капиталовата позиция и размера на вложения капитал, нито песимистичен сценарий. В плана не се обяснява как Blue Air ще разреши проблемите с платежоспособността, за които свидетелства силно отрицателната капиталова позиция, отбелязана в съображение 15. Освен това кумулативните нетни резултати между 2021 г. и 2025 г., показани в таблица 1, предполагат, че капиталовата позиция няма да се подобри съществено и да стане положителна през периода на реструктуриране, дори ако бъде внесен нов капитал съгласно плана (вж. съображение 22).
- (26) При представянето на плана за реструктуриране Румъния е била уверена, че Blue Air ще генерира достатъчно ресурси, за да изплати изцяло заема, за който е предоставена помощ, през периода на реструктуриране. Същевременно обаче Румъния подчерта, че оцеляването на бенефициера все още е изложено на риск поради значителните загуби, понесени от 2020 г. нататък, и поради ограничената ликвидност.

3.4. Мерки за ограничаване на нарушаването на конкуренцията

- (27) Румъния предложи структурни мерки и намаляване на стопанските дейности, както и поведенчески мерки, насочени към ограничаване на нарушаването на конкуренцията, дължащо се на помощта за реструктуриране.

3.4.1. Структурни мерки — продажби и намаляване на стопанските дейности

- (28) Продажбите и намаляването на стопанските дейности, които трябва да бъдат предприети от Blue Air, са следните:
- намаляване на нерентабилните оперативни бази и маршрути, включително закриване на девет маршрута до октомври 2021 г. и закриване на базите в Ларнака (Кипър) и Яш (Румъния), считано от април 2020 г.;
 - предсрочно връщане на четири въздухоплавателни средства;
 - възлагане на външни изпълнители на дейностите, свързани с администрацията, здравето, безопасността и сигурността на работното място и придобивките и обезщетенията;
 - освен това, като най-важна мярка за ограничаване на нарушенията на конкуренцията, според Румъния, дъщерното дружество за поддръжка на въздухоплавателни средства Blue Air Technic S.R.L. ще разшири предоставянето на услуги по поддръжка на дружества, различни от Blue Air.

3.4.2. Поведенчески мерки

- (29) Според представената от румънските органи информация в правното основание за държавната гаранция и свързаното с нея споразумение за заем са заложили поведенчески мерки, с които се гарантира, че помощта се използва само за финансиране на възстановяването на дългосрочната жизнеспособност и поради това заемът няма да се използва за:
- а) агресивна търговска експанзия или поемане на прекомерен риск;
 - б) придобиване на конкуренти или други оператори, включително операции нагоре или надолу по веригата;
 - в) кръстосано субсидиране на други икономически дейности на интегрирани предприятия, които са били в затруднено положение през декември 2019 г.;
 - г) освен това възнаграждението на който и да е от членовете на ръководството на бенефициера няма да бъде увеличено над нивото, което е съществувало през декември 2019 г., докато заемът и държавната гаранция не бъдат изплатени.

3.5. Ролята на Blue Air в Румъния и съпоставителен сценарий за помощта

- (30) Според румънските органи, предвид лошото състояние на пътната и железопътната мрежа в Румъния, Blue Air играе важна роля в осигуряването на междурегионална свързаност по своята мрежа от маршрути. Румъния обясни, че растежът на Blue Air през последните 15 години на функциониране — като се има предвид и дейността на предшественика на дружеството — е следвал румънския модел на миграция. Blue Air е предлагало услугите си на цени, достъпни за румънските работници, живеещи в чужбина. Дружеството е продължило да развива вътрешни маршрути заедно с установения румънски превозвач Tarom, но на по-конкурентни цени, за да компенсира недостига на наземна свързаност, осигурявайки свързаност на повече от 700 000 граждани годишно. Някои от тези маршрути на къси разстояния са били слабо застъпени от международните превозвачи.
- (31) Румъния заяви, че Blue Air играе важна роля и за местната икономика, тъй като създава оборот на малките регионални летища и допринася за държавния бюджет чрез данъци и осигурителни плащания. Румъния заяви, че бенефициерът разполага с висококвалифициран персонал за обучение и осигурява професионални курсове за обучение с висока добавена стойност, например обучение „ab initio“ за пилоти и периодично обучение за пилоти, кабинен екипаж и технически персонал. Според Румъния това е било важно за румънската икономика.
- (32) В първоначално представената информация Румъния твърди, че излизането на Blue Air от пазара би довело до неефективност на пазара и социални затруднения по смисъла на точка 44 от Насоките за ОиП. Излизането на Blue Air от пазара би било в ущърб на румънската икономика и свързаност поради важната роля на Blue Air в превоза на работници мигранти и малки предприемачи от и до Румъния и в рамките на страната. Румъния заяви, че за конкурентите ще бъде трудно да навлязат и да възпроизведат в краткосрочен и средносрочен план дестинациите и слотовете на уникалната мрежа на Blue Air.
- (33) На 29 септември 2022 г., след искане на Комисията, Румъния информира, че Blue Air първоначално е преустановило всички полети от 6 септември 2022 г. до 10 октомври 2022 г. поради липса на финансиране за обичайни операции, включително разходи за гориво. В краткосрочен план Wizz Air, Ryanair или Tarom репатрираха или предложиха места на десетки хиляди блокирани пътници на Blue Air.
- (34) На 5 декември 2022 г. Румъния обясни, че Blue Air е уведомило Министерството на транспорта и инфраструктурата, че няма да възобнови полетите преди март 2023 г. и че води разговори с потенциални инвеститори, които биха могли да осигурят финансиране за възобновяване на въздушните превози. Според Румъния по това време само един от шестте самолета Boeing-737 във флота на Blue Air е имал летателна годност.
- (35) На 18 ноември 2022 г. румънските органи решиха да спрат временно действието на оперативния лиценз на Blue Air, считано от 21 ноември 2022 г. до 31 март 2023 г. Румъния уведоми Комисията, че това спиране може да бъде преразгледано, ако Blue Air представи план за финансово възстановяване, в който се доказва, че дружеството е определило финансовите ресурси, подходящи и необходими за финансиране на въздушните превози в обем, който му позволява да изпълнява задълженията си.

3.6. Основания за откриване на процедурата

- (36) В решението за откриване на процедурата предварителното становище на Комисията беше, че i) пропължаването на държавната гаранция след изтичането на шест месеца (съображения 1 и 21), както и ii) изпълнението на обезпечението, с което се осигурява държавната гаранция, и прехвърлянето на държавата на 75 % от акциите, притежавани от бившите акционери на Blue Air, след изпълнението на гаранцията и изплащането на дължимите суми по заема, както е описано в съображения 8 и 20, може да включва държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Комисията направи предварителното заключение, че помощта вече е била приведена в действие, и извърши оценка дали тази помощ е съвместима с вътрешния пазар.
- (37) Комисията изрази съмнения дали помощта за реструктуриране е в съответствие с основните изисквания на Насоките за ОиП. По-специално, Комисията изрази съмнения i) дали окончателното излизане на Blue Air от пазара би създадо социални затруднения или неефективност на пазара по отношение на свързаността по въздуха в Румъния; ii) относно съществуването на достатъчен действителен и наличен, несъдържащ помощ собствен принос на бенефициера; iii) относно възстановяването на дългосрочната му жизнеспособност и iv) относно липсата на съдържателни компенсаторни мерки.

4. МНЕНИЯ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

- (38) Ryanair Designated Activity Company („Ryanair“) представи мнението си на 29 юни 2023 г. Ryanair изрази съгласие с междинната констатация на Комисията за несъвместимост на помощта за реструктуриране и поиска на Румъния да не се разрешава да увеличи тази помощ в напразни усилия да бъде съживено Blue Air, което е прекратило дейността си преди повече от десет месеца. Според Ryanair прекратяването на превозите на Blue Air вече е действително, като няма останали пътници и не се наблюдава никакво въздействие върху въздушната свързаност в Румъния, след като конкурентите са навлезли в повечето вътрешни или международни маршрути, обслужвани преди това от Blue Air.
- (39) Ryanair счита също така, че помощта за реструктуриране е непропорционална, тъй като липсващият собствен принос и споделянето на тежестта са недостатъчни, и освен това не е подходяща за подкрепа на жизнеспособността на Blue Air, основана на вече остарял план за реструктуриране, по-специално след като са загубени слотовете на координирани летища на вътрешния пазар и почти целият персонал. Неспособността на Blue Air да получи ново свидетелство за авиационен оператор въз основа на своята организация за осигуряване на безопасността на превозите би застрашила пагубно жизнеспособността на дружеството. Планът също така би бил в противоречие с Насоките за ОиП, тъй като в него се предвижда прекратяване само на нерентабилните маршрути и реално разширяване на капацитета на Blue Air.

5. МНЕНИЕ НА РУМЪНИЯ

- (40) Румънските органи не взеха отношение по коментарите на заинтересованата страна или съмненията, които Комисията изрази относно съвместимостта с вътрешния пазар. Техните забележки включват фактически разяснения относно несъстоятелността на Blue Air и мерките, предприети в този контекст.
- (41) Румънските органи (Министерството на финансите) обясняват, че след уведомлението за откриване на производство по несъстоятелност от Tribunalul București — Secția a VII-a Civilă по дело № 8307/3/2023 срещу Blue Air, публикувано в В.Р.І. № 5743/31.3.2023 г., в определения от съда срок Националната данъчна администрация е подала заявление за вписване в масата на несъстоятелността на общата сума от 411 707 165 румънски леи (82,81 милиона евро) от обезпечен дълг и бюджетни вземания.
- (42) След отхвърлянето на някои суми (данък върху добавената стойност) предварителната таблица на вземанията и дължниците на Blue Air беше публикувана в В.Р.І. № 11066. Според предварителната таблица генерална дирекция „Големи данъкоплатци“ е включена със сума на вземането от 84 964 821 RON (17,1 милиона евро) по реда на предпочитание, предвиден в член 159, параграфи 1—3 от Закон № 85/2014, а Министерството на финансите с вземане от 342 365 589 RON (68,86 милиона евро) по реда на предпочитание, предвиден в член 159, параграфи 1 и 3 от същия законодателен акт. Размерът на държавната помощ, предоставена на дружеството, също беше вписан като валидно вземане, при условие че бъде определена пазарната стойност на стоките (гаранциите), задържани за възстановяването на държавната помощ в съответствие с член 9, параграф 2 от извънредното правителствено постановление № 139/2020.

- (43) Румънските органи (Органът за управление на държавните активи) също така обясняват и припомнят, че съгласно правното основание на държавната гаранция, както е изменена, в случай на изпълнение на държавната гаранция, съответните обезпечения, включително акциите на Blue Air, притежавани от бившите акционери, е трябвало да бъдат изцяло прехвърлени на държавата чрез Органа за управление на държавните активи и държавата е трябвало да стане акционер.
- (44) Съответно на 8 декември 2022 г., съгласно решението на Общите събрания на акционерите на Blue Air Aviation S.A., Airline Invest S.A. и Blue Air Technic S.R.L., румънската държава чрез Органа за управление на държавните активи е станала мажоритарен акционер на Blue Air с дял от 75 % чрез доброволното прехвърляне на гарантираните акции от техните собственици на Органа за управление на държавните активи, който не е имал никаква възможност да избере дали да ги приеме или не. Тогавашните акционери на Blue Air доброволно са предприели всички необходими стъпки за вписване на тези решения и в Търговския регистър, което е приключило на 12 декември 2022 г.
- (45) Румънските органи също така информираха, че от датата на образуване на производството по несъстоятелност на 31 март 2023 г. Blue Air не е извършвало търговска дейност в съответствие с предмета си на дейност и че предвид прекратяването на основната стопанска дейност са започнали колективни уволнения на персонала и процедури за достъп до Фонда за гарантиране на заплатите.
- (46) При тези обстоятелства румънските органи считат, че прехвърлянето на акциите не е предоставило никакво пряко или непряко предимство на Blue Air и че Blue Air не е получило никакво икономическо предимство по отношение на дължимите суми по заема, като се има предвид почти пълната липса на средства по сметките през декември 2022 г. и състоянието на преустановяване на плащанията от септември 2022 г. насам. В резултат на това румънските органи твърдят, че това прехвърляне на акциите на Blue Air не е съдържало никакви налични парични суми, които биха могли да осигурят каквото и да е икономическо предимство на Blue Air, тъй като не е погасило гарантирания от държавата заем.

6. ОЦЕНКА НА ПОМОЩТА

6.1. Наличие на държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС

- (47) По силата на член 107, параграф 1 от ДФЕС, „[о]свен когато е предвидено друго в Договорите, всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с вътрешния пазар.“
- (48) Следователно за определянето на дадена мярка като помощ по смисъла на тази разпоредба следва да са изпълнени следните кумулативни условия: i) мярката да може да бъде приписана на държавата и да бъде финансирана с държавни ресурси; ii) мярката да предоставя предимство на своя получател; iii) предимството да бъде изборително; и iv) мярката да нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията и да засяга търговията между държавите членки.

6.1.1. Продължаване на действието на държавната гаранция след шест месеца: икономическо предимство

- (49) В решението за помощ за оздравяване Комисията стигна до заключението, че държавната гаранция, предоставена на дружество в затруднено положение по смисъла на Насоките за ОиП, представлява държавна помощ за Blue Air съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС⁽¹¹⁾. Поради изложените в него причини, подкрепени от факта, че финансовото и оперативното състояние на Blue Air се е влошило в сравнение с август 2020 г., когато е била одобрена помощта за оздравяване, Комисията счита, че държавната гаранция за частта от заема, предоставен като помощ за оздравяване, включително доколкото е била продължена след шестмесечния период, посочен в това решение за помощ за оздравяване, представлява държавна помощ за пълния размер на гарантирания заем.

⁽¹¹⁾ Решение за помощ за оздравяване, съображения 69—75.

- (50) Например изглежда, че Blue Air вече не е можело да посреща обичайните си оперативни разходи и при липсата на пазарно финансиране е трябвало да спре дейността си през септември и октомври 2022 г. (съображения * MERGEFORMAT 32 и * MERGEFORMAT 33). От това следва, че Blue Air не би могло да получи при пазарни условия ликвидните средства в размер на 163,8 милиона румънски леи (33,84 милиона евро), осигурени от държавната гаранция, нито при първоначалното предоставяне на тази гаранция, нито по-късно, когато тя е била запазена след изтичането на периода на помощта за оздравяване.
- (51) Констатацията за икономическо предимство не се опровергава от проучването относно евентуалното съответствие с пазара на поведението на румънските органи. Експозицията на румънската държава в полза на Blue Air произтича от гаранция, която Румъния е предоставила по причини, свързани с обществената политика, наред с другото, за поддържане на въздушнотранспортната свързаност в контекста на мерките в областта на общественото здраве, приети за ограничаване на разпространението на пандемията от COVID-19 ⁽¹²⁾. С други думи, участник на пазара, който е в същото положение като румънската държава, не би предоставил или поддържал въпросната гаранция. Поведението на държавата, последвало предоставянето на гаранцията, е само последица от държавната помощ, която тя е предоставила преди това в качеството си на публичен орган, и следователно не е било обусловено от фактори, които един пазарен участник би взел предвид в своите икономически изчисления при нормални пазарни условия ⁽¹³⁾.

6.1.2. *Изпълнение на обезпечението, с което се осигурява държавната гаранция, и прехвърляне на собствеността върху акциите на Blue Air на държавата: икономическо предимство*

- (52) Що се отнася до втората мярка, разгледана в решението за откриване на процедурата, и за разлика от изразеното в него предварително становище, Комисията счита, че изпълнението на обезпечението, с което се осигурява държавната гаранция, и прехвърлянето на собствеността върху 75 % от акциите на Blue Air на държавата, след като държавата е била принудена да изплати заема на Blue Air по гаранцията, не представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС отделно от помощта, която вече се съдържа в тази държавна гаранция.
- (53) В решението за откриване на процедурата Комисията сче, че замяната на собствеността върху акциите от частна в публична сама по себе си не предоставя на Blue Air пряко икономическо предимство поради самата промяна на собствеността. Въпреки това Комисията констатира предварително, че замяната на правото на собственост върху дълг, позволяващо на държавата да ѝ бъдат възстановени сумите по заема, дължими на EximBank S.A., с право на собственост върху акции, което вече не изисква възстановяване от страна на Blue Air, освобождава паричните средства, които Blue Air преди това е трябвало да осигури от дейността си. Освен това Комисията изрази съмнения относно това дали поемането на обезпечението е станало с отчитане на пазарните стойности на това обезпечение. Информацията, предоставена от румънските органи по време на официалната процедура по разследване, показва, че промяната на правото на собственост не е била придружена от отпускане на средства, особено в полза на Blue Air (съображения 43 и 44). Освен това притежаването на акции от държавата по никакъв начин не намалява правото ѝ като кредитор за сумите на изпълнената гаранция да изиска възстановяване на средствата, дължими от Blue Air (съображение 42). От това следва, че замяната на правото на собственост върху дълг на държавата с капиталов инструмент чрез прехвърляне на 75 % от акциите на Blue Air на държавата не е осигурило на Blue Air икономическо предимство, което да е отделно от предимството, получено от дружеството чрез държавната гаранция за размера на задълженията по заема, свързани с помощта за оздравяване.

6.1.3. *Държавна гаранция: държавни ресурси, селективност и въздействие върху търговията и конкуренцията*

- (54) Държавната гаранция, включително при запазването ѝ след изтичането на периода на помощта за оздравяване, включва ресурси на румънската държава чрез решения, взети от държавата, и облагодетелства единствено Blue Air. Що се отнася до критерия за селективност, както е заявил Съдът, когато става въпрос за индивидуална помощ, определянето на икономическото предимство по принцип е достатъчно, за да се подкрепи презумпцията, че дадена мярка е избирателна ⁽¹⁴⁾. Това е така, независимо дали на съответните пазари има оператори, които се намират в

⁽¹²⁾ Решение за помощ за оздравяване, съображения 85—97 и 50—63.

⁽¹³⁾ Вж. решение на Съда от 6 март 2018 г., *Комисия/FIN Holding и FIN Erhvervsbank*, C-579/16 P, ECLI:EU:C:2018:159, т. 58.

⁽¹⁴⁾ Решение на Съда от 4 юни 2015 г., *Комисия/MOL*, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, т. 60.

сравнимо положение. Във всеки случай, въпреки че Tarom се е възползвало от подобна държавна гаранция по силата на същото извънредно постановление като Blue Air, разглежданата държавна гаранция не е част от обща мярка, достъпна за всички предприятия, извършващи дейност в сектора на въздушния транспорт в Румъния; следователно мярката е селективна.

- (55) Следователно мярката за помощ, която е позволила на Blue Air да остане на пазара, е била в състояние да подобри конкурентната позиция на дружеството на вътрешния пазар, на който Blue Air е предоставяло услуги за въздушен транспорт в различни държави членки в конкуренция, наред с други, с Ryanair и Wizz Air (съображение 14). Поради това трябва да се счита, че тази мярка може да наруши или заплашва да наруши конкуренцията и да засегне търговията между държавите членки.

6.1.4. *Заклучения относно наличието на помощ*

- (56) С оглед на оценката на кумулативните условия за наличие на държавна помощ Комисията стига до заключението, че прехвърлянето на собствеността върху 75 % от акциите на Blue Air на държавата не представлява държавна помощ. Държавната гаранция обаче, тъй като е била предоставена и запазена след периода на помощта за оздравяване, представлява държавна помощ съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС. Поради това Комисията ще оцени нейната законосъобразност и съвместимост с вътрешния пазар.

6.2. **Законосъобразност на помощта**

- (57) Съгласно член 108, параграф 3 от ДФЕС „Комисията следва да бъде информирана в разумен срок, който да ѝ даде възможност да представи своето становище по отношение на всякакви планове за предоставянето или изменението на помощта“. Ако счита, че такъв план е несъвместим с вътрешния пазар, като се позовава на член 107, тя без забавяне започва процедурата, предвидена в параграф 2 от член 108, и заинтересованата държава членка не може да приведе в действие предложените мерки, докато тази процедура не доведе до постановяването на окончателно решение.
- (58) Освен това, съгласно член 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2015/1589 (Процедурния регламент) ⁽¹⁵⁾, измененията на съществуваща помощ представляват „нова помощ“, която подлежи на уведомяване съгласно член 2, параграф 1 от посочения регламент. Съгласно член 3 от Процедурния регламент помощ, за която се отправя уведомление, не се привежда в действие преди Комисията да вземе или да се счита, че е взела решение за разрешаването на такава помощ.
- (59) С решението за помощ за оздравяване е разрешена помощ за Blue Air под формата на държавна гаранция, за да се осигури изплащането на заема за оздравяване, който дружеството е получило. Тази мярка, както е описана в проекта на правно основание, за който е уведомена Комисията, е била обвързана с условието за представяне на план за реструктуриране в срок от шест месеца, който да бъде одобрен от Комисията. Румънските органи представиха на Комисията първоначален план за реструктуриране в рамките на шест месеца след първото усвояване на гаранцията заем (съображение 2). Поради това е било възможно удължаването на срока на гаранцията, одобрена първоначално за шест месеца като помощ за оздравяване, да бъде временно разрешено в съответствие с точка 55, буква г) от Насоките за ОиП.
- (60) До момента и въпреки многократните искания обаче Румъния не е представила осъществим, последователен и мащабен план за реструктуриране, който Комисията да може да одобри в съответствие с точка 45 от Насоките за ОиП. Следователно държавната гаранция, тъй като е била предоставена и запазена след периода на помощта за оздравяване, представлява неправомерна помощ.

6.3. **Съвместимост на помощта и правно основание за оценката**

- (61) Комисията трябва да направи оценка дали помощта за реструктуриране може да се счита за съвместима с вътрешния пазар. Държавата членка трябва да се позове на възможни основания за съвместимост и да докаже, че условията за съвместимост са изпълнени.

⁽¹⁵⁾ Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 248, 24.9.2015 г., стр. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>).

- (62) В член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС се предвижда, че предоставянето на държавни помощи може да бъде разрешено за улесняване на развитието на някои икономически дейности, доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес. В Насоките за ОиП са предвидени правила и условия за оценката на съвместимостта на помощ за реструктуриране за предприятия в затруднено положение съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС.
- (63) Оценката на съвместимостта на помощта за реструктуриране с вътрешния пазар трябва да включва проверка дали са изпълнени условията на Насоките за ОиП. При представянето на плана за реструктуриране Румъния заяви, че в настоящия случай тези условия са изпълнени. Румъния обаче не е посочила или потвърдила такива основания за съвместимост в отговор на решението за откриване на процедурата. Въпреки това Комисията ще оцени съвместимостта с оглед на съмненията, изразени в решението за откриване на процедурата.

6.3.1. Улесняване на развитието на икономическа дейност или регион

- (64) В определени ситуации реструктурирането на предприятие в затруднено положение може да допринесе за развитието на икономически дейности или региони, надхвърлящи дейностите, осъществявани от бенефициера. Такъв е случаят, когато при липса на такава помощ фалитът на бенефициера би довел до ситуации на неефективност на пазара или социални затруднения, възпрепятстващи развитието на икономическите дейности и/или региони, които биха били засегнати от такива ситуации. В точка 44 от Насоките за ОиП е изложен неизчерпателен списък на такива ситуации. Като осигурява възможност на бенефициера да продължи дейността си, помощта предотвратява подобна неефективност на пазара или социални затруднения и следователно допринася за развитието на дейностите или регионите, които биха били засегнати от излизането на бенефициера от пазара. В случай на помощ за реструктуриране обаче това е вярно само когато помощта действително дава възможност на бенефициера да се конкурира на пазара въз основа на собствените си качества, което може да се гарантира само ако помощта е придружена от план за реструктуриране, чрез който да се възстанови дългосрочната жизнеспособност на бенефициера.

6.3.1.1. Възстановяване на дългосрочната жизнеспособност

- (65) Съгласно точка 45 от Насоките за ОиП при помощ за реструктуриране Комисията ще изисква от съответната държава членка да представи осъществим, последователен и мащабен план за реструктуриране, предназначен за възстановяването на дългосрочната жизнеспособност на бенефициера. Планът за реструктуриране трябва да възстанови дългосрочната жизнеспособност на бенефициера в разумен срок и въз основа на реалистични допускания за бъдещите оперативни условия, които трябва да изключват всякаква допълнителна държавна помощ, която не е обхваната от плана за реструктуриране. Съгласно точка 52 от Насоките за ОиП дългосрочната жизнеспособност е постигната, когато дадено предприятие е в състояние да осигури подходяща планирана възвръщаемост на капитала след като е покрило всичките си разходи, включително амортизацията и финансовите разходи.
- (66) Първо, Румъния заяви, че ако европейският въздушен трафик е бил възстановен, резултатите и финансовото състояние на Blue Air са щели да се подобрят до лятото на 2022 г. Освен това прогнозите за паричните потоци на Blue Air се основават на оптимистични предположения за търсенето, приходите и/или разходите. Таблица 1 показва, че Румъния очаква нетни положителни парични потоци от дейността на Blue Air в размер на над 10 милиона евро за 2023 г. и над 19 милиона евро за 2022 г. Въпреки това, според развитието на ситуацията през есента на 2022 г., Blue Air не е могло да плаща преките разходи, необходими за извършването на полети (например квоти за емисии на CO₂, разходи за гориво), и да изплаща вноските по заема за оздравяване (вж. съображения 20 и 32).
- (67) Второ, както е посочено в съображение 25 и таблица 1, Румъния не е предоставила набор от ключови икономически показатели за периода на реструктуриране и данни, поискани от Комисията, относно рентабилността на Blue Air за срока на плана за реструктуриране. Само хипотетичната печалба, която фигурира в плана, представен на Комисията, в никакъв случай не е достатъчен показател за дългосрочната жизнеспособност. Планът за реструктуриране не съдържа конкретни прогнози за капиталовата позиция, вложения капитал или капиталовия лост, които да позволят да се направи заключение относно платежоспособността и дали капиталовата позиция на Blue Air ще стане положителна и стабилна. Липсващата информация относно възвръщаемостта на собствения капитал и възвръщаемостта на вложения капитал, сравнени например с цената на капитала и със сравними авиокомпани, не позволява да се прецени дали Blue Air в крайна сметка ще бъде жизнеспособно в края на периода на реструктуриране.

- (68) Трето, Румъния не е представила никакъв анализ на чувствителността, в който да се посочва как биха се развили прогнозите от базовия сценарий при един по-песимистичен сценарий. Такъв сценарий трябва да покаже и демонстрира как ще се променят финансовите показатели, като същевременно се генерират достатъчно приходи, за да се покриват оперативните разходи и да се осигури позицията на Blue Air на пазара без допълнителна държавна помощ в края на периода (вж. съображение 25).
- (69) Сериозните съмнения на Комисията дали планът за реструктуриране е в съответствие с критериите, посочени в Насоките за ОиП, и дали ще доведе до възстановяване на жизнеспособността на Blue Air не са отпаднали и се потвърждават допълнително от невъзможността на Blue Air да поддържа дейността си. Планът за реструктуриране не е актуализиран след прекратяването на дейността или приемането на решението за откриване на процедурата.

6.3.1.2. Развитие на определени икономически дейности или региони

- (70) Както е посочено в съображение 30, Blue Air е предоставяло по-специално нискотарифни услуги за въздушен транспорт на румънски граждани, живеещи в чужбина. Авиокомпанията е свързвала румънските региони в рамките на страната и с други европейски дестинации и по този начин е допринасяла за осигуряване на свързаност в страна, в която слабо развитата пътна и железопътна мрежа не представлява жизнеспособна алтернатива на въздушния транспорт.
- (71) Румъния твърди, че ако се наложи Blue Air окончателно да прекрати дейността си, може да съществува риск да не го замести конкурент, който да предлага полети по някои маршрути, по които Blue Air е било единственият оператор, или че ще се увеличат цените по маршрути, които са били обслужвани само от един друг конкурент. Това би могло да доведе до намаляване на дейността в този сегмент на сектора на въздушния транспорт. Румъния изтъкна и други по-обща ползи за румънската икономика, дължащи се на Blue Air (съображения 30—31).
- (72) Понастоящем обаче Blue Air изпитва сериозни финансови затруднения, които са довели до временно спиране на действието на оперативния лиценз на дружеството и до спиране от експлоатация на самолетния му парк, считано от ноември 2022 г. В резултат на това други авиокомпании са заменили, поне частично, предполагаемите невъзпроизводими услуги, предоставяни от Blue Air (съображения 32 и 38), без това частично заместване да е опровергано от Румъния.
- (73) В съответствие с точки 23 и 43 от Насоките за ОиП предприятие в затруднено положение може да се счита за способно да допринесе за развитието на дадена икономическа дейност или регион само ако изпълнява мащабен план за реструктуриране, който може да осигури дългосрочната му жизнеспособност (точки 27, 45 и 52 от Насоките за ОиП). Комисията имаше сериозни съмнения дали планът за реструктуриране, представен от Румъния, е бил в състояние да възстанови дългосрочната жизнеспособност на Blue Air (съображения 66—69), така че предоставяните от него услуги за въздушен транспорт да продължат да се предлагат през периода на реструктуриране и трайно след това. Тези съмнения не са отстранени.
- (74) Тъй като към момента дългосрочната жизнеспособност на Blue Air не е осигурена, Комисията заключава, че планът за реструктуриране не показва, че бенефициерът ще може да се конкурира на пазара въз основа на собствените си качества в края на периода на реструктуриране и следователно, че излизането му от пазара ще бъде преодоляно чрез това реструктуриране, което ще допринесе за развитието на икономическа дейност.
- (75) Освен това, тъй като Blue Air временно е преустановило дейността си за въздушен транспорт и предоставяните от него услуги поне частично са били поети или възпроизведени от други авиокомпании по маршрути, обслужвани преди това от Blue Air, Комисията стига до заключението, че Румъния не е доказала, че окончателното излизане на Blue Air от пазара, предвид вече осъществено възпроизвеждане на неговите услуги, би създавало социални затруднения или неефективност на пазара, особено по отношение на въздушната свързаност на Румъния.

6.3.2. *Марката за помощ не трябва да влияе неправотерно върху условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес*

6.3.2.1. Пропорционалност и собствен принос

- (76) Съгласно точка 62 от Насоките за ОиП, за да се гарантира пропорционалността на помощта за реструктуриране, се изисква значителен принос към разходите за реструктуриране от собствените ресурси на бенефициера на помощта, неговите акционери или кредитори или икономическата група, към която той принадлежи, или от нови инвеститори. Този собствен принос по принцип следва да бъде съпоставим с предоставената помощ по отношение на въздействието върху платежоспособността или позицията на ликвидност на бенефициера.
- (77) Въпреки че планът за реструктуриране се основава на пазарно финансиране на повече от 50 % от разходите за реструктуриране на Blue Air (съображение 20), което изглежда в съответствие с точка 64 от Насоките за ОиП, съгласно точка 63 от Насоките за ОиП този принос трябва да бъде реален, т.е. действителен, като не се включват бъдещи очаквани печалби, като например парични потоци.
- (78) Както е посочено в съображение 22, букви а) и б), компетентните съдилища одобриха заявление за реструктуриране на дълга по вземания на румънски и италиански кредитори в размер на 63,36 милиона евро под формата на отписване на дълг и преобразуване на дълг в собствен капитал. Румъния обаче не е представила доказателство за окончателни и обвързващи ангажменти от страна на кредиторите при условия без помощ или при пазарни условия, поради което Комисията не разполага с елементи, за да заключи, че това конкретно финансиране представлява действителен и наличен собствен принос.
- (79) Румъния изтъкна и продажбата на въздухоплавателни средства като друг източник на собствен принос, (вж. съображение 21, буква б)). Румъния обаче отбеляза, че продажбата на тези активи трябва да приключи през октомври 2023 г. Румъния прогнозира, че хипотетичните приходи от продажбата ще възлизат на 5,89 милиона евро. Комисията не е получила доказателства за реалното осъществяване на такава продажба. От това следва, че очакваните приходи от продажбата на въздухоплавателни средства не са реални или действителни. Във всеки случай тези приходи, дори и да бъдат приети, ще възлизат само на малко над 3,5 % от общия размер на собствения принос (вж. съображение 20).
- (80) Освен това според информацията, предоставена от Румъния, е трябвало да бъде създаден проект с потенциален инвеститор, който да предостави външно финансиране в размер до 54,47 милиона евро (вж. съображение 21, буква в)). Румъния обаче не представи доказателства от инвеститори, които биха желали да подкрепят този потенциален принос с ново финансиране за плана за реструктуриране. Освен това няма гаранции, че ще се осъществят преговори за привличане на пазарно финансиране, като се има предвид липсата на обвързващи ангажменти от набелязани инвеститори и излизането на бившите акционери от Blue Air, както е посочено в съображение 20.
- (81) По подобен начин Румъния включи 30,02 милиона евро във вътрешно генерирани ресурси през 2022 г. като източник на собствен принос (вж. съображение 21, буква г)). Румъния обаче не представи никакви доказателства, които да потвърдят, че тези планирани нетни резултати са били действително постигнати и защо хипотетичните печалби следва да се считат за действителен източник на собствен принос съгласно точка 63 от Насоките за ОиП, в която се изключват очакваните печалби, като например паричните потоци.
- (82) Поради това Комисията стига до заключението, че източниците на финансиране, посочени от Румъния (въпреки че се е очаквало те да се реализират преди датата на настоящото решение), са предимно хипотетични и не представляват значителен, действителен и наличен собствен принос към разходите за реструктуриране. Финансирането на плана за реструктуриране не отговаря на изискванията на Насоките за ОиП по отношение на собствения принос, който е достатъчен по размер и действителен по характер, така че да се осигури пропорционалност на помощта.

6.3.2.2. Мерки за ограничаване на нарушаването на конкуренцията

- (83) Съгласно точка 76 и Насоките за ОиП, когато се предоставя помощ за реструктуриране, трябва да се вземат мерки за ограничаване на нарушаването на конкуренцията, така че неблагоприятното въздействие върху условията на търговия да бъде сведено до минимум, доколкото е възможно, и положителното въздействие да надвишава неблагоприятното. По-специално, мерките за ограничаване на нарушаването на конкуренцията обикновено следва да бъдат под формата на структурни мерки, т.е. ясно разграничени продажби на дейности, които не носят загуби и които така или иначе би трябвало да бъдат изоставени, за да се запази жизнеспособността.

- (84) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази съмнение дали някоя от предложените мерки, описани подробно в съображения 28 и 29, би представлявала структурна или валидна мярка в областта на конкуренцията.
- (85) Румъния не е представила никаква информация, която би могла да разсее съмненията на Комисията. По-специално, Румъния не е доказала, че предоставянето на трети страни на услуги по ремонт и техническо обслужване от предприятие или дъщерно дружество на Blue Air, което преди е предоставяло такива услуги вътрешно само на дружества или предприятия под същия контрол, под който е и Blue Air, не е просто търговски избор, който увеличава приходите му. Румъния не е доказала, че въпросните услуги по ремонт и техническо обслужване са толкова уникални, че предоставянето им на пазара компенсира или смекчава нарушаването на конкуренцията.
- (86) Румъния също така не е представила никакви доказателства, че маршрутите, които са били предложени за закриване, са били рентабилни или че закриването на летищните бази не е било необходимо, за да се спестят разходи във всички случаи, и подходящо, за да се освободи важен или рядък ресурс, способен да привлече заинтересовани конкуренти. Освен това планът на Румъния не включва продажба на рентабилни дейности или активи на Blue Air, като например самостоятелни предприятия и/или освобождаване на слотове на претоварени летища.
- (87) И накрая, в плана за реструктуриране, както е представен на Комисията, се предвижда увеличаване на самолетния парк и пазарното присъствие на Blue Air, измерени като налични места на километър, в сравнение с периода непосредствено преди изготвянето и началото на изпълнението на плана за реструктуриране (съображение 23)). За разлика от това, в точки 78 и 79 от Насоките за ОиП се посочват мерки, които намаляват пазарното присъствие и/или капацитета на бенефициера, особено на пазари със значителен излишък на капацитет.

6.3.3. *Съпоставяне на положителните въздействия на помощта с отрицателното въздействие върху вътрешния пазар*

- (88) Внимателно разработената мярка за държавна помощ следва да гарантира, че с цялостния баланс на последиците се избягва неблагоприятно въздействие върху условията на търговия до степен, противоречаща на общия интерес, и балансът е положителен. В Насоките за ОиП са определени критериите, по които Комисията оценява съвместимостта на помощта за реструктуриране на предприятие в затруднено положение с вътрешния пазар, като се гарантира, че развитието на въпросната икономическа дейност не засяга неблагоприятно условията на търговия до степен, противоречаща на общия интерес.
- (89) В светлината на констатациите от горната оценка (в настоящия раздел 6) Комисията заключава, че, от една страна, не е доказано, че помощта за реструктуриране, по-специално след прекратяването на дейностите по въздушен транспорт на Blue Air, ще допринесе за развитието на икономическата дейност или въздушната свързаност на Румъния. От друга страна, помощта за реструктуриране не отговаря на основните изисквания на Насоките за ОиП, които имат за цел да се гарантира, че нарушаването на конкуренцията, предизвикано от помощта, е надлежно ограничено. Поради това трябва да се приеме, че помощта за реструктуриране засяга неблагоприятно условията на търговия в степен, която противоречи на общия интерес, и следователно е несъвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС.

7. **ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ**

- (90) Според ДФЕС и установената съдебна практика на съдилищата на Съюза Комисията е компетентна да вземе решение дали съответната държава членка трябва да измени или отмени помощта, когато е констатирала, че въпросната помощ е несъвместима с вътрешния пазар.⁽¹⁶⁾ Съдилищата на Съюза също така последователно постановяват, че задължението на дадена държава членка да отмени помощта, която Комисията смята за несъвместима с вътрешния пазар, има за цел да възстанови съществуващото преди това положение.⁽¹⁷⁾
- (91) В този контекст съдилищата на Съюза са установили, че тази цел е постигната, след като получателят е възстановил сумите, отпуснати като неправомерна помощ, като по този начин е загубил предимството, с което се е ползвал пред своите конкуренти на вътрешния пазар, и след като е възстановено положението преди изплащането на помощта.⁽¹⁸⁾

⁽¹⁶⁾ Решение от 12 юли 1973 г., Комисия/Германия, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, т. 13.

⁽¹⁷⁾ Решение от 21 март 1990 г., Белгия/Комисия, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, т. 66.

⁽¹⁸⁾ Решение от 17 юни 1999 г., Белгия/Комисия, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, т. 64 и 65.

- (92) В съответствие със съдебната практика член 16, параграф 1 от Процедурния регламент гласи, че „когато са взети отрицателни решения в случаи с неправомерна помощ, Комисията решава съответната държава членка да вземе всички необходими мерки за възстановяване на помощта от бенефициера.“
- (93) Следователно, като се има предвид, че помощта за реструктуриране в размер на 33,84 милиона евро (168,4 милиона румънски леи) е била приведена в действие от 22 април 2021 г. (вж. съображение 2) в нарушение на член 108, параграф 3 от ДФЕС и трябва да се счита за неправомерна и несъвместима помощ, тя трябва да бъде възстановена, за да се възстанови положението на вътрешния пазар, съществувало преди предоставянето ѝ. Възстановяването обхваща времето от датата, на която помощта е била удължена при липса на валиден план за реструктуриране, до ефективното ѝ възстановяване. Сумата, която трябва да бъде възстановена, включва лихва от датата, на която държавната гаранция е станала незаконна на 22 април 2021 г., след като е изтекъл срокът на помощта за оздравяване, одобрена за шест месеца, при липса на валиден план за реструктуриране, до ефективното ѝ възстановяване. Комисията отбелязва, че фактът, че държавната гаранция е могла да бъде прекратена, когато държавата е изплатила заема за оздравяване по искане на заемодателя, по никакъв начин не е премахнал предимството, което е произтичало за бенефициера от тази гаранция. Напротив, това предимство всъщност е било използвано във възможно най-голяма степен и продължава да бъде в полза на бенефициера, докато не бъде изплатено произтичащото от него вземане на държавата към Blue Air заедно с лихвите.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- (94) Комисията констатира, че Румъния е привела в действие неправомерно помощта за реструктуриране на Blue Air, състояща се в продължаване на държавната гаранция след изтичане на шест месеца и в замяна на предишния кредитор, в нарушение на член 108, параграф 3 от ДФЕС. Румъния следва да събере тази помощ заедно с лихвите. Изпълнението на обезпечението на държавната гаранция и прехвърлянето на 75 % от акциите на Blue Air в собственост на държавата обаче не представлява държавна помощ.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Прехвърлянето на 75 % от акциите на Blue Air Aviation SA на Румъния не представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Член 2

Държавната помощ *ad hoc*, състояща се от държавната гаранция на обща стойност 163,8 милиона румънски леи (33,84 милиона евро), която Румъния неправомерно е запазила в полза на Blue Air Aviation SA в нарушение на член 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, е несъвместима с вътрешния пазар.

Член 3

- (1) Румъния събира от бенефициера несъвместимата помощ, посочена в член 2.
- (2) Сумите, които следва да бъдат възстановени, включват лихви от датата, на която помощта е станала неправомерна на 22 април 2021 г., до датата на действителното им възстановяване.
- (3) Лихвите се изчисляват с натрупване в съответствие с глава V от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията ⁽¹⁹⁾ и с Регламент (ЕО) № 271/2008 на Комисията ⁽²⁰⁾ за изменение на Регламент (ЕО) № 794/2004.

⁽¹⁹⁾ Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за създаване на Европейската общност (ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj>).

⁽²⁰⁾ Регламент (ЕО) № 271/2008 на Комисията от 30 януари 2008 година за изменение на Регламент (ЕО) № 794/2004 за прилагането на Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за създаване на Европейската общност (ОВ L 82, 25.3.2008 г., стр. 1).

(4) Румъния отменя всички оставащи плащания от помощта, посочена в член 2, считано от датата на уведомлението за настоящото решение.

Член 4

- (1) Възстановяването на помощта, посочена в член 2, се извършва незабавно и ефективно.
- (2) Румъния гарантира, че настоящото решение ще бъде изпълнено в срок от четири месеца от датата на уведомяване за настоящото решение.

Член 5

- (1) В срок два месеца след уведомяване за настоящото решение Румъния представя на Комисията следната информация:
- а) общата сума (главница и лихви по възстановяване), която трябва да бъде събрана от бенефициера;
 - б) подробно описание на вече предприетите и планираните мерки за изпълнение на настоящото решение; както и
 - в) документи, доказващи, че на бенефициера е било наредено да възстанови помощта.
- (2) Румъния информира Комисията за напредъка по предприетите национални мерки за изпълнение на настоящото решение до приключване на възстановяването на помощта, посочена в член 2. При поискване от страна на Комисията Румъния незабавно представя информация за вече предприетите и планираните мерки за изпълнение на настоящото решение. Тя предоставя също така подробна информация относно сумите на помощта и лихвата при възстановяване, които вече са възстановени от бенефициера.

Член 6

Адресат на настоящото решение е Република Румъния.

Комисията може да публикува размера на помощта и на лихвите по възстановяването, които вече са възстановени в изпълнение на настоящото решение, без да се засяга член 30 от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета.

Съставено в Брюксел на 16 февруари 2024 година.

За Комисията

Margrethe VESTAGER

Изпълнителен заместник-председател